

Vincent van Gogh - De brieven

Er zijn 902 brieven van en aan Vincent van Gogh bewaard. Daarvan zijn er 819 door de kunstenaar zelf geschreven, meestal (658 brieven) aan zijn broer Theo. Van de brieven die Vincent ontving zijn er slechts 83 bewaard. De helft daarvan zijn van de hand van Theo. De vroegste bekende brief dateert van 29 september 1872, de laatste van enkele dagen voor zijn dood op 29 juli 1890. Van Gogh schreef tot 1886 overwegend in het Nederlands (het gaat om twee derde van het totaal). Nadien gebruikte hij bijna uitsluitend het Frans. Er zijn ook enkele Engelse brieven.

In 1914 verscheen in het Nederlands het belangrijkste deel van Van Goghs correspondentie, de brieven aan zijn broer Theo. Naarmate Van Goghs reputatie groeide werden steeds meer brieven gepubliceerd. In 1952 startte Vincent Willem van Gogh, de neef van de kunstenaar, met de uitgave van de vierdelige *Verzamelde brieven*, die werd vertaald in het Engels, Frans en Duits. Het werd de daaropvolgende halve eeuw het referentiewerk voor het internationaal Van Gogh onderzoek. Ter gelegenheid van de honderdste verjaardag van Van Goghs dood in 1990 verzorgde het Van Gogh Museum een nieuwe uitgave van de volledige briefwisseling. Toen al groeide bij het museum het plan voor een verbeterde editie: nauwkeuriger in de weergave van de teksten, een juiste chronologische volgorde van de brieven op basis van nieuwe inzichten, annotaties voorzien... Vijftien jaar heeft het Van Gogh Museum, samen met het Huygens Instituut, aan het project gewerkt. Het resultaat is een monumentale uitgave: een box met zes delen, goed voor 2.180 bladzijden met ruim 4.300 illustraties. Voor het eerst worden alle kunstwerken die in Van Goghs correspondentie zijn vermeld samen met de brieven afgebeeld. Er zijn herziene vertalingen van de Franse en Engelse brieven en de brieven zijn volledige geannoteerd.

Lezend in de correspondentie van Vincent van Gogh, volgen we de levensweg van de schilder. Hoe hij zich als beginnend kunstenaar toelagde op tekenen door gebruik te maken van handboeken, hoe hij experimenteerde met allerlei tekenmaterialen, hoe hij dacht over het gebruik van kleur, hoe zijn ambitie om

Vincent van Gogh - De brieven
Box met zes delen
30 x 25 cm
2.180 blz., 4.300 illustraties
ISBN 978 90 6153 851 6
395 euro (intekenprijs tot 3 januari 2010: 325 euro)
Mercatorfonds

'boerenschilder' te worden is omgebogen naar 'moderne schilder' en welke richting volgens hem de moderne kunst zou moeten uitgaan.

Belangrijk is de correspondentie tussen Van Gogh en bevriende kunstenaars zoals Gauguin en Bernard, want het betreft een cruciale periode in de kunstgeschiedenis. Hun discussies over abstractie, kleur, het gebruik van de verbeelding en het loslaten van de realiteit ten gunste van suggestie en symbolisme raken aan de fundamenteën van de moderne kunst.

Vincent van Gogh - De brieven doorprijkt ook een aantal hardnekkige misvattingen over de kunstenaar. "Waarde Theo, Dank voor je goede brief en voor het bijjet van 100 francs dat erin zat." Zo schreef Vincent op 21 november 1888 aan zijn broer. Theo stuurde regelmatig een toelage en Vincent was helemaal niet arm zoals de mythe het wil. Ook dat hij tijdens zijn leven nooit een schilderij heeft verkocht, blijkt niet te kloppen. En het beeld van de schilder die in het wilde weg werkte, wordt eveneens doorprijkt. Van Gogh schilderde heel methodisch: hij maakte eerste kleine schetsen, dan grotere olieverfschetsen en dacht na over de kleuren. En van de 'waaninnige' Vincent van Gogh blijft na lectuur van de brieven ook niets overeind. Wel van zijn enorme gedrevenheid.

De correspondentie van Vincent van Gogh kan ook op het internet geraadpleegd worden via www.van-goghletters.org. En nog tot 3 januari 2010 loopt in het Van Gogh Museum te Amsterdam de tentoonstelling met 120 originele brieven, gepresenteerd in de nabijheid van de werken waarover Vincent schreef.